

Ужгородського університету. Серія «Економіка». – Ужгород, 2012. – Вип. 2 (36). – С. 187-193

2. Буяк А.Є. Інноваційні методи ефективного управління витратами на якість продукції / Андрій Буяк //Управлінські інновації: зб. наук. праць Терноп. нац. екон. ун-ту / В. Я. Брич, Р. Б. Гевко, А. П. Гречан, І. С. Гуцал [та ін.] ; голов. ред. С. І. Юрій. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2012. – Вип. 1. – С. 167-172.

Алла ВАСІНА

Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль

ЗАЛУЧЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ПРОЦЕСИ УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

В сучасних умовах постіндустріального поступу ефективно функціонування національної економіки як в аспекті задоволення внутрішніх суспільних потреб, так і реагування на виклики глобалізованого середовища в значній мірі визначається інноваційною спрямованістю процесів її структурування. Значні можливості забезпечення динамічності інноваційно-структурного удосконалення економіки знаходяться в площині залучення потенціалу інноваційного підприємництва і цілеспрямованого спрямування його розвитку у напрямі вирішення завдань структурної перебудови.

Подолання глибоких структурних дисбалансів у національній економіці, що мають місце за всіма її основними структурними вимірами, актуалізує необхідність активізації інноваційної діяльності через створення передумов для реалізації різних типів інновацій. Теоретико-методологічний базис вирішення цього важливого завдання закладає теорія економічного розвитку Й. Шумпетера [1, с. 52], сутність якої зводиться до «пошуку сили», яка формується в рамках економічної системи і яка, за висловом вченого, «безпосередньо її змінює». Акцентуючи увагу на причинах розвитку економіки, вчений наголошує, що «форма і зміст розвитку» задаються поняттям «здійснення нових комбінацій» [1, с. 159], які за сутністю є «інновації». Поширення інновацій є основним чинником економічної динаміки. Виокремивши такі типи інновацій, як виробництво невідомого споживачам нового продукту з якісно новими властивостями; впровадження нового способу виробництва, в основу якого не обов'язково покладено нове наукове відкриття, а може бути застосований новий підхід до комерційного використання продукції; освоєння нового ринку збуту продукції промисловості країни, незважаючи на те, чи існував цей ринок раніше, чи ні; залучення нових джерел сировини та напівфабрикатів, незалежно від того, чи існували ці джерела раніше, чи ні; введення нових організаційних

та інституційних форм, наприклад, створення монопольного стану чи послаблення монопольного становища іншого підприємства [1, с. 159], Й. Шумпетер показав їхній вплив на зміну застарілих способів виробництва, кон'юнктури та розвиток конкуренції, що зумовлює трансформацію структури економіки. Інновації є головним чинником структурування економічної системи і довгострокового економічного розвитку. Важливе значення для розуміння механізму трансформації структури економіки під впливом інноваційного підприємництва має розкриття вченим ролі підприємця у впровадженні інновацій та забезпеченні динамічного розвитку економічної системи. В своїй праці «Капіталізм, соціалізм і демократія» Й. Шумпетер наголошує на значимості активної позиції підприємств щодо запровадження виробництва нових споживчих благ, розвитку нових ринків і нових форм економічної організації, що зумовлює безперервну революцізацію економічної структури з середини, через розрушення старої структури і створення нової, називаючи цей процес процесом «творчого руйнування» [2, с. 459–462].

Основним суб'єктом підприємницької діяльності є інноваційне підприємство. Відповідно до Закону України „Про інноваційну діяльність” – інноваційне підприємство (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо) – підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг [3].

Попри те, що інноваційна діяльність є основною умовою стабільного функціонування й отримання підприємницького доходу суб'єктами господарювання в умовах динамічної технологічної та організаційної конкуренції, частка інноваційно активних підприємств в економіці України є незначною. За результатами обстеження, проведеного Державною службою статистики за міжнародною методологією, в 2014–2016 рр. вона була 18,4%, що хоча і на 3,8% більше, ніж в 2014 р. [4] (табл. 1), але все ж є вкрай недостатньою для формування чіткого тренду інноваційно-структурних перетворень національної економіки.

Складність проблеми залучення і розвитку інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання в контексті структурного оновлення економіки полягає в тому, що з 18,4% інноваційно активних підприємств технологічні інновації здійснювали тільки 11,8%, тоді як у розвинутих зарубіжних країнах питома вага організацій, що використовують технологічні інновації становить: у Німеччині – 62,6%; Естонії – 48,2%; Португалії – 41,3%; Чехії – 35,0%; Туреччині – 31,4%; Словаччині – 24,9%; Польщі – 23% [5].

У складних умовах поглиблення структурних диспропорцій національної економіки та відсутності достатніх імпульсів для їх усунення

Частка інноваційних підприємств в економіці України та їх розподіл за типами інновацій, % [4]

Типи інновацій	Роки			
	2008	2010	2012–2014	2014–2016
Загальна кількість підприємств	100,0	100,0	100,0	100,0
Інноваційно активні підприємства	18,0	21,0	14,6	18,4
з НИХ:				
здійснювали лише продуктові інновації	2,4	1,6	1,6	1,2
здійснювали лише процесові інновації	3,3	3,4	3,6	5,8
здійснювали продуктові та процесові інновації	5,1	4,2	3,6	4,5
мали продовжувані та перервані інновації	0,8	0,6	0,7	0,3
здійснювали лише маркетингові та організаційні інновації	6,4	11,2	5,1	5,1
Неінноваційні підприємства	82,0	79,0	85,4	81,6

на інноваційній основі необхідним є проведення активної державної політики щодо стимулювання розвитку і залучення потенціалу інноваційного підприємництва в процеси удосконалення структури економіки за такими напрямками: сприяння підвищенню інвестиційної спроможності підприємств до здійснення інноваційної діяльності через розширення їхнього доступу до фінансових ресурсів; запровадження програм пільгового кредитування суб'єктів господарювання, що беруть участь у реалізації державних інноваційних програм; вироблення дієвих механізмів економічного стимулювання суб'єктів господарювання здійснювати інвестування інноваційної діяльності; забезпечення доступу підприємств на ринок високих технологій з метою поширення використання у традиційних видах економічної діяльності сучасних досягнень науки і техніки; залучення підприємств до реалізації державних інноваційних програм; сприяння підприємствам у налагодженні науково-технічних зв'язків, участі у науково-технічних обмінах; сприяння доступу до широкого спектру послуг, необхідних для здійснення ефективної інноваційної діяльності через розвиток інноваційної інфраструктури.

З метою забезпечення ефективності заходів підтримки інноваційного підприємництва в контексті реалізації завдань структурної перебудови економіки на засадах компліментарності та синергії доцільним є їх здійснення в рамках реалізації кластерної політики. З огляду на значні

диспропорції в інноваційному розвитку регіонів України, доцільною є розробка стратегії розвитку мережі інноваційних кластерів на основі врахування потенціалу регіонів щодо продукування й сприйняття інновацій з формуванням оптимальної моделі кластерної взаємодії в орієнтації на забезпечення ефективного трансферу технологій, що сприятиме удосконаленню галузевої, технологічної, територіальної структури національної економіки.

Список використаних джерел

1. Шумпетер Й. А. Теория экономического развития. М. : Прогресс, 1982. 455 с.
2. Шумпетер Й. Капитализм, социализм и демократия. М. : Эксмо, 2007. – С. 459–462.
3. Закону України „Про інноваційну діяльність” // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40->
4. Обстеження інноваційної діяльності в економіці України (за міжнародною методологією). 2014-2016 роки. 2012-2014 роки //: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Удельный вес организаций, использующих технологические инновации. // <http://www.insor-russia.ru>.

Ганна ДАВИДЕНКО

Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана,
м. Київ

ВПЛИВ СТАНДАРТИЗАЦІЇ НА МІЖНАРОДНУ ТОРГІВЛЮ

Міжнародна торгівля одна з основних чинників економічного процвітання країни, що сприяє соціально-економічному розвитку суспільства. Важливим чинником спрощення торгівлі є уніфікована система стандартизації, що дозволяє погоджувати характеристики товарів між торговельними партнерами.

Переваги від міжнародної стандартизації отримують всі учасники маркетингового ланцюжка і навіть країни, за рахунок поширення торговельно- економічних зв'язків.

Генеральна угода тарифів і торгівлі, що є чинною з 1947 р, визначає права та обов'язки сторін учасниць міжнародної торгівлі, всі члени мають дотримуватись всіх вимог прописаних в Угоді.

Сферою дії Угоди ТВТ є технічні правила, регламенти і стандарти, які впливають на торгівлю прямо чи опосередковано. Угода декларує, що і національні і регіональні стандарти, не повинні створювати перешкод для вільної міжнародної торгівлі, якщо вони узгоджені чи базуються на